

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emne nr. 10

Fylke: Hedmark

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Hengerdalen

Emne: Lynging og mosing

Bygdelag: Heggervist

Oppskr. av: Andreas Røpstad

Gard: Heggervist

(adresse):

G.nr. 3 Br.nr. 79/4

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Gjermund Gjermundst. f. 1881 på Heggervist. Bonde. Br. n. 14, Gjermundst
Gjermund Heggervist f. 1881 på Heggervist. Bonde. Br. n. 7, Jous.

SVAR

I A.

1. Det er slutt med å ta lyng på.
Lyng var bare nødfor som ein nytte om
varen. Når det var slutt på det andre året.
G. G. og G. H. kjenner ikke visst når det var
slutt med å ta lyng, men det var iallfall
for 1900.
2. Når ta lyng om våren i forkjøps.
Om arbeidet så ein ta, sin lyng.
3. Når reise lyngen med hendene.
4. Det var oftast mannfolket som gjad
det, men kvinnfolket kunne og måtte til med
det om mannfolket ikke hadde tid.
5. Det har vore så tilfeldig med lyngta-
kinge at det ikke har laga seg nok faste
regler eller røynsle med omsyn til kor ofte
ein kunne ta lyng på kvar stad.
6. Når har lyngen blitt i meir.
7. Der det fall seg. Oftast fekk ein ikke
blive meir enn for dagen eller målet.
8. Vi. og herten fekk lyng. Dei fekk den
bakke med mjøl på, om ein hadde det. Kor
mykje dei fekk til dagen, kjenner ikke G. G.

ein plaserer lasset (Sjå 8)

Lasset mi nuna nokkoluunde fast for det skal
fryse (Spek.) ihop.

Det vert ikkje nytta kork; Karu, sau eller
anna "forming" på lasset.

På kvart lass vert det sett ein bjøtteløst
med bumerke inne.

8. På første turen kjør ein heim så mykje
av mosen som ein vinn med di. Det er oftast
lite. Resten vert tømna. Lasset vert då lagt
ihop på langsida så dei er lette å vippe oppå
siden. Tømmen vert lagt slik at den ikkje
vert brua ned allfor mykje, og det vert sett
bjøtteløst med bumerke på. Tømminga vert
gjort for at ein skal gå ein veg når ein på
eftefjells vinteren tar til i kjør, enten det ein
treng det kvart eller alt i ein gang om ein
går høve til det. Ein tar då 2 lass på stalu.

9. Mosekjøring er ikkje fjellesartenid.

10. Mosen vert lagt utanfor fjødora. Nei bruk
så laus med spelt det ein treng til kvort
når ein brenn det opp i fjøret.

11. Kjø, sau og geit går mose. For fjøst dei den
bar, når går dei oftast litt mjøl på. Den tida
dei berre a hestemått var det vauley i
blanda "mø" som var ved sundbrutninga,
i mjølkpræma.

12. Mose er godt for. I fjøverte er 1 kg. tein
mose = 1 kg. timotehøy. Vår mose: 7 1/2
kg. pr. fjørlinje

Annem mose

1. For var det hult vauley i saum. brødmose
til grisen. Den er årvinst griseføde om ei for mangt.

4

i allfall om du har grisen med på båten.

2. Skjeggkas på granter vert like beriket på
Feggeriset, men G.G. og G.H. har høyst at det
skal vera beriket andre stader